Cijena Din 1·50 God. XII. Poštarina plaćena u gotovu

OBITELJ

Dujam Penić:

GLAVA DJETETA

IZ SADRŽAJA:

Seosko čudo, finska novela

Silanpaa o Finskoj i Fincima

Krvavi snijeg u Bosni

Predivo od drveta

Izložba V. Mirosavljevića

Sa Balkana mir se širi

Jeronimski pisci g. 1940

Narod, koji izumire

Skok iz zrakoplova

Antikrist, roman

Rješenje natječaja — Nagrade — Zanimljivosti — Zabava — Križaljka — Dobrijan — Savjeti.

BROJ 7-8 20. VELJAČE GOD. 1940

Seosko čudo

Finski napisao Juhani Aho

Šumskom gavranu, koji se ugnijezdio daleko od seoskih stanova, rastu zazubice osobito za ptičjim gnijezdima. Ima on doduše i druge hrane, ali kako se već jedamput navadio na male ptičice, ne mari više ni za što drugo, kao za njihove mlade. A najviše mu prijaju, dok još nemaju perja, jer ga tako najmanje grebu u grlu. Naučio je, da ih čitave proždire, a kad mu je to netko spočitnuo, moj ti se mudračina gavran uzeo da izgovara:

»Ta ja ih ne ubijam, kad ih onako žive proždirem, nego im naprotiv pomažem, da iz hladnoga svoga gnijezda dođu u topliji kutić.«

Ali došlo ljeto, a onda je bome bio tome kraj: mladih ptičica više nije bilo, a stare se baš nisu dale. Zato je šumski gavran naumio, da se jedamput ogleda i po selu, da pohodi poljske gavrane. Znao je naime, da su tamo bašče pune ptica pjevica, i da tamo pod svakim skoro krovom ima gnijezdo po koja lastavica.

Jednoga dakle jutra, dok su seljaci u selu još spavali, otputi se on neopaženo poljem prema selu. Tamo se kraj jedne poljske brazde namjerio na pobratima. Sjedne na plot, da se s njime malo porazgovori.

»A što mi ti, brate, imaš dobrog za zajutrak?« upita ga radoznalo.

»Eh, crvi i glista — glista i crvi,« odvrati mu poljski gavran.

»Jadne li hrane, — jadne li hrane!« zagrakta šumski gosa.

»Jedem, što nađem, — jedem, što nađem.«

»Šta ne jedeš ptičju mladunčad?«

»To se tu ne radi, — to se tu ne radi.«

»A bome to prija, — slatko bome prija!«

»Možda, — možda.«

»Hajdmo, brate, poći ćemo zajedno . . .«

»A kuda?« upita poljski gavran pa ispruži vrat.

»Tamo u selo, tamo u selo!« odvrati mu šumski gavran.

»Ne idi tamo, ne idi tamo!« odvraćao ga poljski drugo.

»A zašto ne?«

»Ne idi tamo!«

»A zašto ne, zašto?«

»Ne idi tamo, — ne idi!«

Ali šumski ga gavran nije poslušao, nego se uputio u selo. Preletio je polje do prve kuće pa sjedne ondje na hambar. Odanle se na sve strane stao ogledavati naćulivši uši, ne bi li kako nanjušio, što traži. I zbilja opazi laste, kako čistim jutarnjim zrakom oblijeću oko kuće, pa se od časa na čas tek malo zalijeću pod krov, odakle je naš šumski gosa mogao čuti veselo pištanje mladih svaki put, kad im se mati vraćala gnijezdu.

Gavran ne grabi silom, nikad se ne upušta u borbu, pa ni sa slabijima, nego samo čeka zgodan čas, kad će moći šta ukrasti Zato kad je vidio, da su stare laste sve do jedne opet bile odletjele, naš ti se šumski delija spusti s hambara na brezu, koja je stajala kraj plota. Tamo sjedne, kao da tobože razgledava krajinu češući sebi kljunom perje ispod krila. Ali usta mu se sva zaslinila, jer je tamo u kutu ispod strehe bilo lastavičje gnijezdo, a iz njeg su se javljali mladi. No bilo je nekako teško doprijeti do njih. Stao se spuštati s grane na granu, natezao vrat, prisluškivao skrivajući se za stablo, čim bi primijetio, da se stari vraćaju.

Napokon je ipak smislio, kako će i šta će: iznijet će mlade jedno po jedno iz gnijezda, poslagati ih na strehu hambara i onda će ih lijepo redom onako čitave i žive, kakvi su, polako pozobati . . .

Smišljeno, učinjeno. Provali kljunom u gnijezdo, a kad ga je izvukao, nosio je u njem sladak plijen. Gavran raširi krila, odbije se nogama i odleti na hambar . . .

*

Ali jao čuda, što je to najedamput udarilo kao grom iz vedra neba?!

»Već je tamo!« zaori oštra dreka, kao da reže zrak.

»Već ih nosi! Već ih nosi!« odziva se isto tako s druge strane.

Gavran je znao već iz iskustva, da ptice brane svoja gnijezda, pa se nije uplašio te dreke. Neka samo kriče, kad mu i onako ništa drugo ne mogu. Mirno leti on prema hambaru, spušta na nj svoj plijen i sprema se, da i po drugi put odleti do gnijezda. Što je smislio, to će izvesti do kraja. Bog zna, kad će mu se opet ovakva prilika pružiti, da se osladi i omasti.

Ali ptičja dreka biva u zraku sve jača i bješnja, javlja se iz bliza i izdaleka, razliježe se od avlije do avlije, od bašče do bašče, dok se nisu skupile ptice čitavog sela. U zraku nad gavranom sve ciči i pišti, kao da tisuću bičeva zviždi i kao da svaki njihov udarac pada po njegovim leđima. Sve, što je krilato: laste, vrapci, drozdovi, češljugari i sva ostala mala ptičja družina pohrlila je amo pa je digla urnebesnu dreku i galamu nad kradljivcem gavranom. Uzduh se sav crni od njihova golemog mnoštva, već navaljuju na nj i sprijeda i straga otvarajući kljunove oštre kao igle.

On se međutim malo brinuo za njihove kljunove, jer mu zacijelo ne će tako lako prodrijeti gusti kožuh na njegovu tijelu, ali ta ga vika i dreka ipak draži i muči. Ta eto cijeli su već kraj pobunili, i gdjegod koga stignu, mame ga ovamo, da bude svjedok te njegove neuspjele navale. Mislio je, da će to provesti sasvim tiho, neopaženo i lako, a sad mu se to eto izvrgnulo u takvu bruku. Ta šta tome da kažeš, kad se eno već i guske i kokoši miješaju u cijelu tu graju! . . .

Gavran se zalijeće sad amo, sad tamo, ne zna, kuda da pobjegne, kamo da se sakrije pred tolikom sramotom . . . Tu nema granja i drveća kao u šumi, da smete i zavara svoje progonitelje. No na koncu se ipak ražesti, pa će se oboriti na prvoga

(Svršetak na strani 56.)

27257

O Finskoj i Fincima

*Napisao Silanpaa**

Iza crne šume jela nalazi se jedno selo, koje jedna druga šuma dijeli od novog sela. To su slike u prostoru i život u vremenu. Sve se tako ponavlja. I umrijeti nije nego prijeći na drugu stranu šume.

Često sam prošetao u mašti našim poljima: za to vrijeme moje su oči nadaleko tražile ono najljepše, a moja je duša dalje tražila, što je još ljepše. Nikada nije duh ondje, gdje se nalazi tijelo, i kad nam se bliži selo, najprije duh ulazi u nj.

Finska narodna priča veli, da smo potekli od nekog drveta. I zbilja ima različitih stabala kao i ljudi.

Ima ih velikih i malih, krupnih i mršavih, bogatih i siromašnih. Jedni nose plod, dok drugi ne donose ništa. U našoj zemlji ima poštenih, ponosnih i zdravih ljudi. Oni su prilika našeg drveća.

Što mislite, ako vam kogod govori o finskim jezerima?

»Beskrajne vodene bare,« reče mi jednom neki američki đak, »po kojima noću plešu komarci.«

»Dođite dakle, dragi prijatelji, vidjeti našu domovinu: mislim, da nikada niste vidjeli tako divnog prizora. Svako naše jezero je kao biser položen na hrastov list, kap rose na listu divlje ruže.

Boravio sam često cijele mjesece među ljudima u šumi. Oni ne govore, ali ih se razumije. Oni vas pogledaju radoznalim pogledom, i bez posebnog naglašavanja među sobom se razumiju. Samo im je jedan poznati neprijatelj: k o h o ć e d a n a d n j i m a s i l o m v l a d a. Ko hoće da se na njih obori, nalazi u njima ljudsku tvrđavu. Ti ljudi su od granita, ali njihov duh se biba kao list na najneznatniji znak oluje.

»Finska je,« reče mi jednog dana moj stari prijatelj Jesse Strauss, »u gradu Amerika, u polju Kanada, u hotelu Francuska, na morskoj obali Skandinavija, u brdima Austrija. Po svemu tome ona je raj.«

Finske žene su ljepše nego li ostale, ali one su manje namiguše nego li druge. Jedino njihovo dotjerivanje je način češljanja. Jedina njihova briga je svježina njihovih obraza. Ima mjesta, gdje bi Finci najljepšu ciganku s obojenom plavom kosom gledali kao sumnjivu osobu. To je rijetka, a možda i jedina predrasuda, koja je usječena u finskoj duši.

Je li vam poznato, da svaki mali Finac mora jesti nešto jeline smole svakog dana u toku deset godina, ako želi da ostane cijelog života zdrav?

Znate li, da naše djevojke svake godine sakupljaju prve snježnje pahuljice i od te vode prave miris za dan njihove svadbe?

*) S i l a n p a a je najslavniji finski pisac, koji je nagrađen Nobelovom nagradom, najvećim književnim priznanjem cijeloga svijeta.

Finci imaju dosta svetkovina, koje slave vrlo svečano. Među prvima je Svetkovina mladosti (1. svibnja), Sveti Ivan ljetni (1. lipnja), dan, kad se finsko prozračno nebo obasja stotinama plamsajućih vatri. U prosinac pada svečanost nezavisnosti, a zatim Božić, koji u Finskoj pretpostavljaju svim ostalim svetkovinama. Sve finske obitelji slave taj dan okupljene. *Lotta* (finsko žensko društvo »Lota Swärd«) misli tada na najbjednije i skuplja oko božićnih drvca siromašnu djecu i napuštene.

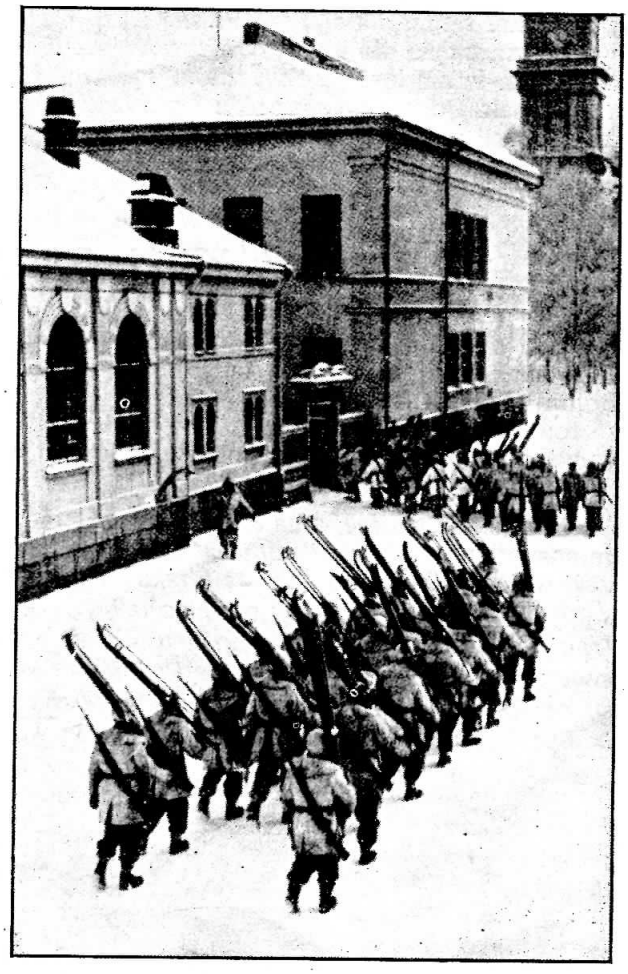

DANSKI DOBROVOLJCI DOLAZE SA SKIJAMA U POMOĆ FINSKOJ

Već dvije godine dolaze *Lotte* u sivo odjevene svake godine to brojnije na svoje sastanke donoseći sa svojim svježim licima kćeri Sjevera neizmjernu želju da služe i pomažu.

Ma kako bila jaka velikodušnost tih mladih djevojaka, ideal, da u svemu pomažu bližnjemu, a odreknu se svojih udobnosti, mogao bi izgledati prestrog za male dvadesetgodišnje *Lotte*, čije srce bije istim ritmom kao i u njihovih sestara po svijetu. Ali to nije za njih teško. One znaju, da će doći čas, kad će se roditi ljubav u

srcu, kad će ona sazreti. Tad će s dragim izmijeniti obećanja, koja vežu finsku ženu velikom vjernošću.

Nešto kasnije doći će vjenčanje, a godinu za tim čut će se glas *Lotte* do nogu kolijevke njena prvog djeteta. Polako, da ga uspava ili da mu ublaži boli probijanja prvih zubiju, ona će mu ispričati priču o kovaču Ilmarinu ili drugu o lijepoj vili Killiki. Uz ljuljanje polijevke pridružit će se nostalgični ritam ove pučke pjesme:

Paji, paji, košuljice bijela,
Spavaj, spavaj, pelenice mala,
Snivaj, milo, u kolijevci...

U nekim selima na sjeveru Finske i psi imaju svoje »pravo« na dio lovine. On spava i hrani se s ljudima. Istom kad je on u stanu, može se ići na počinak. Po njegovu izgledu i pogledu mjesni proroci štošta nagoviještaju.

Kolikogod ljeto bilo kratkotrajno, ne postoji ni jedno finsko jezero, koje tokom lijepe dobe ne bude pretvoreno u ribnjak. Za utapljanje nisam čuo, jer se ne može zamisliti, da Finac ne zna plivati.

Kojigod putnik dođe u Helsinki, njegova je prva želja, da se okupa, — veli jedan engleski pisac. Ti ljudi su toliko čisti, da se čovjek naprosto boji, što nije kao i oni. To vrijedi i za seljake bez razlike. A oni su srž drage domovine.

Pijanstvo je kod Finaca rijetko. Finci moraju biti solidni, jer u mnogo sela puštaju ih da noćivaju vani.

Finski ribari pjevaju:

Zelene se ravnice i more,
zeleno je naše srce,
ali crvena je naša krv...

Krvavi snijeg u Bosni

Zabilježio Juraj Lahner

Tamo od polovice 16., pa do potkraj 18. vijeka imali smo mi Hrvati u talijanskome gradu Bolonji jedan znameniti odgojni zavod. Rektori su toga zavoda bili zagrebački kanonici i oni su vodili posebnu zavodsku kroniku[1]), u kojoj je za godinu 1690. zabilježen ovaj slučaj:

»Ove je iste godine, a na dan 23. travnja, koji je posvećen sv. Jurju, vitezu i mučeniku, pao krvavi snijeg u Bosni, dosada još turskoj, i poslije se topio u krv. Svjedoci su ovoj pojavi dva oca franjevca, koji su iz Bosne došli u Veneciju k svome ocu provincijalu Mihajlu Radniću. Tude su oni plemenitome gospodinu Matiji Patačiću, kad se on svršivši pravničke nauke iz ovoga kolegija vraćao kući i radi bolesti dva se mjeseca zadržao u Veneciji, licem u lice pripovijedali, da su po tome snijegu gazili.«[2])

Iznijeli smo navedeni slučaj »krvavog snijega«, što se upravo prije 250 godina desio u našoj Bosni, jedno zato da s tom rijetkom prirodnom pojavom iz naših strana upoznamo hrvatski svijet, a onda i sa željom, da nam koji stručnjak opširnije o njoj progovori i da nam je u ovome listu objasni.

[1]) Točan je latinski naslov toj kronici: »Chronologia illustrissimi collegii Illyro-Hungarici Bononiae fundati«. Kratko joj kažemo: »Bolonjska kronika«. Imademo je sačuvatu u originalu i nalazi se u zagrebačkoj akademiji.

[2]) Bolonjska kronika str. 271.

Seosko čudo

(Svršetak sa strane 54.)

vrapca i tako poplašiti svu tu sitnu ptičju gamad. Jadna mu majka! Prije nego što je kljunom dohvatio svog protivnika, izgubi ravnovjesje i prekomete ne se u zraku...

To da ti je bilo vidjeti: te radosti, toga kliktanja, tog zluradog veselja! Smiju mu se, osramoćuju ga... A svraka, ta njegova od pamtivijeka poznata protivnica, poskakuje kao luda u zraku i podsmijeva mu se trepećući porugljivo krilima.

*

I poljski su se gavrani podigli iz poljskih brazda, da vide to seosko čudo.

Čim je naš gavran opazio, kako sjede na plotu, poletio je k njima po pomoć. Kad su to sitne ptice vidjele, puste ga i vrate se u selo...

»Zar te nisam opominjao, da ne ideš?« govorio mu najstariji iz te gavranske skupštine. »Tamo u svojoj šumi možeš koješta stvarati, ali na selu bome ne možeš. Mi smo eto, koji tu s drugima živimo, sklopili ugovor, da će veće ptice manje puštati na miru. Ne ćemo, da imamo dreke, koja se uvijek digne, kada tko u njih dirne. Zato ćeš najbolje učiniti, ako se što brže odavle izgubiš. A ako se još kada na takvo šta odvažiš, znaj, da ćemo ti i mi pokazati put u šumu, gdje je tvoje mjesto.«

Osramoćen odleti šumski gavran u svoju šumu, odakle više nikad nije dolazio u ono mirno selo, jer mu zacijelo nije bilo milo, da još kada doživi onakvu bruku i sramotu.

Kad bi u svakom selu male ptice bile tako složne, ne bi im nikakav gavran nikada ništa mogao učiniti...

Preveo dr Josip Andrić

Predivo od drveta

Napisao ing. Oskor Piškorić

»Za kulturu srednjeg vijeka i potonjih stoljeća veli se, da je drvna, jer je tada drvo bilo najvažniji građevni, radni i pomoćni materijal u svim područjima U devetnaestom vijeku izgledalo je, da će drvo biti potisnuto od kamena, željeza i uglja. Danas se pak drvo može na toliko načina prerađivati, da se može govoriti o novom vijeku drveta,« rekao je jednom H. Göring. A tako će i biti.

Drvo je tvar, koja se svakodnevno stvara, i to djelovanjem sunca, te po tome drvo veže današnju silu (energiju) sunca (toplotnu i svjetlonosnu) sa zemljom po rastu drveta. Ta sunčana sila služi danas, dok su ugljen i nafta rađeni silom sunca od pred mnogo tisuća godina. Dok su ugljen i nafta zalihe nastale u prošlosti, drvo se stvara u sadašnjici i još će se stvarati, dok bude sunca i — šumâ. Kako je svaka zaliha konačna i iscrpljiva, ostat će na poprištu jedino drvo, »zeleno zlato«, kako ga neki nazivaju.

Uloga drveta u našem životu jednaka je ulozi na pr. željeza, uglja i t. d. Zar ima željezničkog prometa bez drveta? Šinje leže na drvenim pragovima, a ovi su danas skoro nezamjenljivi drugim materijalom, jer drvo u toj upotrebi ima najbolja svojstva od svih ostalih tvari. Dodajmo k tome, da se drvo još i pili na vrlo tanke plohe (šperploče), njegova su dobra svojstva time povećana i ono dolazi u red prvorazrednog tehničkog i građevnog materijala. Pored svih mnogobrojnih zadaća, koje drvo izvršuje u ljudskom životu, čovjek mu je pronašao i druge. Čovjek traži od drva, da mu služi kao pogonsko sredstvo motora, aeroplana, zatim da ga oblači i hrani.

Od drveta se pravi i predivo za odjeću.

Prva predivna nit dobivena je iz drveta pred nepunih 60 godina. God. 1883. Englez J. W. Swan dobiva iz drveta nit, koju naziva *»umjetna svila«*, a g. 1884. Francuz *Chardonnet*, neovisno od Swan-a, objavljuje svoj pronalazak *»umjetno dobivene tkanine slične svili«*. Prvi uspjeli proizvod te umjetne svile izložio je grof de Chardonnet na pariškoj izložbi god. 1889., a god. 1891. proradi prva tvornica u Becançon-u. Šardoneov postupak dobivanja prednih vlakanaca jest t. zv. *proces nitroceluloze*. G. 1892. pronalaze Crooss i Bevan (Englezi) danas najviše upotrebljavan način t. zv. *natrijceluloze*, a kasnije je to usavršio Francuz Despesse pronašavši t. zv. način *bakarnog amonijaka*. Amerikanci posjeduju i daljne načine za proizvodnju svile od drva, ali to oni drže kao tajne.

Tvorničko izrađivanje prediva iskorišćuje iz drveta njegov *celulozni sastavni dio*. Drvo sadrži oko *50% celuloze*, te je ona potom njegov glavni sastavak

Izrada prednih vlakanaca sastoji se u tom, da se bilo sama celuloza bilo koji pogodan proizvod sastoja celuloze prevede u rastopinu, koja se onda tiska pod velikim pritiskom kroz fine rupice. Rupice imaju promjer od jedne desetine milimetra. Prije je takvo »sito« bilo izrađeno u staklenoj ili zlatnoj ploči, dok se danas rade od vrlo postojane kovine zv. t a n t a l. Golem pritisak, koji se tu upotrebljava, penje se do nekoliko desetaka atmosfera pa i nekoliko stotina (250).* Ovako dobivene fine niti upredaju se u nit poželjne i proizvoljne debljine (nit običnog konca debljine je oko pola milimetra). Za uputu navodimo, da za 1000 kg niti (tkanina) treba oko 6 prmet drva.

Govorimo o predivu zato, što se danas proizvodi predivo, koje zamjenjuje svilu i predivo, koje nadomješta vunu ili pamuk. — »U m j e t n a s v i l a« prva se pojavila na tržištu, i to pod imenom šardoneova, viskozna svila ili nilon-preda, već prema postupku, kojim se predivo dobilo. Američki proizvodioci za umjetnu svilu još su god. 1924. uveli opći naziv »r e j o n«. Posve novi naziv je i ispravniji, jer umjetna svila nema ništa zajedničkog s prirodnom svilom, jedino što vanjskim znacima zamjenjuje svilenu nit od svilene bube.

U Njemačkoj su preradom drva našli zamjenu i za pamučnu, pa i vunenu tkaninu. To je i uspjelo. Tako su njemački proizvodi poznati pod imenom »vistra« i »volstra«, koje po toplotnoj sposobnosti stoji između vune i pamuka. Odlikuje se dobrom otpornošću te ne blijedi i ne sjaji se, ali je osjetljiva na pranje. Svaku tkaninu, kod koje vam preporučaju da ju pažljivo perete, bez iskuhavanja ili slično, iz umjetne je pređe. Poteškoće oko bojanja uvele su modu miješanih nacrta (desena). Usprkos navedenih nedostataka tkanine drvne pređe su tražene.

Još je jedan odjevni predmet proizveden iz drveta. Ne spada među tkanine, ali služi jednoj od zadaća odijela. Brani od vlage. To su t. zv. »pedesetgramski« ogrtači, koji štite od kiše, a svojom prozirnošću ne skrivaju haljine. Ti su ogrtači iz celofana, koji nije ništa drugo nego na drugi kolosjek skrenuta viskozna svila.

Spomenuli smo, da je umjetna svila mnogo tražena. Da je tome tako, svjedoči razvoj proizvodnje. God. 1900. bilježi proizvodnju od svega 1000 tona, 1913. 13.000 tona, a 1933. god. 284.00 tome. U god. 1937. samo Njemačka i Japan bacaju na tržište 600.000 tona drvnog prediva.

* Jedna atmosfera pritišče silom od 1 kg na cm^2.

Izložba Vl. Mirosavljevića

U Ulrichovom salonu u Zagrebu otvorena je od 19. II. do 1. III. izložba slika Vladimira Mirosavljevića, koji je poznat našim cijenjenim čitateljima i po ukusnim n a s l o v n i m slikama »Obitelji«.

Na toj novoj izložbi okupljen je velik broj ulja, akvarela i pastela ovog istaknutog hrvatskog umjetnika, te se očekuje veliki posjet izložbe, koja to zaista i zaslužuje.

Sa Balkana mir se širi

Tjedan dana nakon Hitlerova stupanja na vlast u Njemačkoj (30. siječnja 1933.) sklopile su četiri balkanske države — Jugoslavija, Rumunjska, Grčka i Turska — savez, koji nosi ime Balkanski Sporazum (7. veljače 1933.). Ta dva su događaja vrlo značajna za novi smjer, kojim je otada krenula politika Evrope. Znalo se, da će Hitlerova vlast razviti bojovno raspoloženje u Njemačkoj, a to da će imati odjeka i u svoj Evropi. Dakle da će se Njemačka vratiti pomalo na stari put, kojim je išla prije g. 1914. Tada je čekala, da samo negdje vrcne iskra, pa je raspirila ratni plamen po cijeloj Evropi. A ta je iskra vrcnula na Balkanu, koji je uvijek bio lako upaljiv. Zar da sad, kad je pod Hitlerom Njemačka opet proglasila politiku ratne snage svojim ciljem, iznova Balkan bude onaj, kojim će se ratne težnje drugih poslužiti za svoje ciljeve? »Ne!« rekle su četiri glavne balkanske države i sklopile prije 7 godina savez za očuvanje mira na Balkanu.

Mir je na Balkanu doista sačuvan. Evropa je planula na drugoj strani, gdje je među malim državama bilo manje sloge za očuvanje mira (Čeho-Slovačka, Poljska). I premda na dvije strane Evrope već pola godine gori ratni plamen, Balkan je ostao netaknut, miran. Pa iako mnogi računaju s tim, da ratna opasnost nije isključena ni na jugoistoku, priprave za to prenesene su u Siriju i Malu Aziju, dakle po strani od Balkana, koji vjerno i odlučno čuva svoj mir.

Takva politika mira balkanskih država ima znatan utjecaj na cijeli evropski politički položaj. Zaraćene velike države (Engleska, Francuska, Njemačka i Rusija) moraju računati s tim, da Balkan ne mogu po miloj volji baciti na ratnu vagu u svoju korist. Male balkanske države ne će da budu mali utezi na ratnoj tezulji velikih država.

U toj mirovnoj odlučnosti sastali su se 2. veljače ministri vanjskih poslova Jugoslavije, Rumunjske, Grčke i Turske u

MINISTRI VANJSKIH POSLOVA BALKANSKOG SAVEZA NA VIJEĆANJU U BEOGRADU 2. DO 4. VELJAČE OVE GODINE

Beogradu na vijećanje Balkanskog Sporazuma. Tri dana su vijećali rumunjski ministar Grigori Gafenku, grčki ministar Ivan Metaksas, turski ministar Sukri Saradžoglu i jugoslavenski ministar Aleksandar Cincar-Marković. I zaključili su, da će sve te 4 države ustrajati u čuvanju mira.

Važno je međutim kod svega toga to, da u tom savezu nisu još sve balkanske države: nije u tom ni Bugarska ni Albanija.

Bugarska nije zato u tom savezu, jer ona traži od Rumunjske Dobrudžu, a od Grčke obalu na Egejskom moru. S Jugoslavijom je Bugarska 24. siječnja 1937. sklopila vječno prijateljstvo, a s Turskom isto tako goji prijateljske veze. Tako eto radi Rumunjske i Grčke nije Bugarska u balkanskom savezu, premda Jugoslavjia i Turska mnogo nastoje, da je predobiju. Pa i prigodom ovog sastanka Balkanskog Sporazuma turski je ministar Saradžoglu dva puta bio u Sofiji. Valjda je s tim u vezi i promjena bugarske vlade, pa je u novoj vladi postao ministar vanjskih poslova Ivanov, dosadašnji bugarski poslanik u Beogradu. Možda to znači, da će i Bugarska pristupiti k ojačanju mira na Balkanu i svoje težnje nastojati postići putem miroljubive politike. Zna se, kako su se Poljaci i Česi natezali radi sitnica, pa su i jedni i drugi tim upropastili svoje države. To je pouka svim malim državama.

Po Albaniji, koja je sad pod vlašću Italije, ima Italija svoj interes i utjecaj na Balkanu. Taj se njen interes sada slaže s miroljubivom politikom Balkanskog Sporazuma, pa držanje Italije u sadašnjem evropskom ratnom sporu pojačava miroljubivu politiku balkanskih naroda.

Videći tu miroljubivu odlučnost balkanskih država proglašuju sada i sve zaraćene velike države, da ni jedne ni druge nemaju namjere dirati u Balkan i uvlačiti ga u ratni vrtlog. Najveća je opasnost prijetila balkanskom miru od Rusije, ali nakon što se ona vojnički osramotila u ratu protiv Finske, uvukla je svoje boljševičke rogove.

I tako sada možemo s velikom nadom gledati u dolazak proljeća bez bojazni, da će se ratni plamen raširiti i u našu blizinu. Toj je miroljubivoj politici mnogo pridonijelo i vodstvo hrvatskog naroda ostvarivši sporazum i unoseći i hrvatske miroljubive težnje putem miroljubive balkanske politike u rješavanje sudbine Evrope. *P. Ć.*

PISCI JERONIMSKIH KNJIGA ZA GOD. 1940

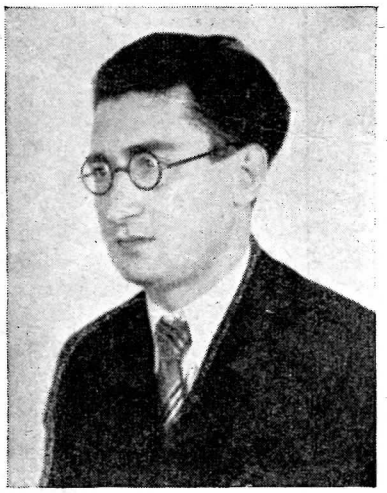

BRANKO KLARIĆ,
pisac knjige „Majčin grijeh"

Kao svake godine izdalo je Hrvatsko Književno Društvo sv. Jeronima za ovu godinu uz kalendar »Danicu« još i 8 knjiga svojim članovima. Te su knjige po izboru raznoliko izabrane, a po sadržaju doista tako vrijedne, da one znače nov napredak u jeronimskom izdavačkom radu i velik prilog hrvatskoj kulturi. Skorih se dana (29. veljače) sastaje redovita godišnja jeronimska skupština, pa tom prilikom predstavljamo eto našim čitaocima i svoj hrvatskoj javnosti pisce, koji su napisali ovogodišnje jeronimske članske knjige. Po njima je zastupana tu i uža Hrvatska i Slavonija i Bosna i Dalmacija.

DR IVAN ŠARIĆ, pjesnik „Nevena"

DR MIJO LEHPAMER,
pisac „Pravnog života na selu"

Slika dolje:
MARKO VUNIĆ,
pisac knjige „Povijest svijeta"

ANTUN MATASOVIĆ,
pisac romana „Bartol i Bara"
Slika desno u sredini:
JURAJ KOCIJANIĆ,
pisac knjige „Hrvatska uvijek katolička"
Slika dolje:
STJEPAN GOTVALD,
pisac knjige „Cvijeće i ukrasno bilje"

Slika dolje:
DRAGUTIN KUKALJ,
pisac knjige „Dani Gospodnji"

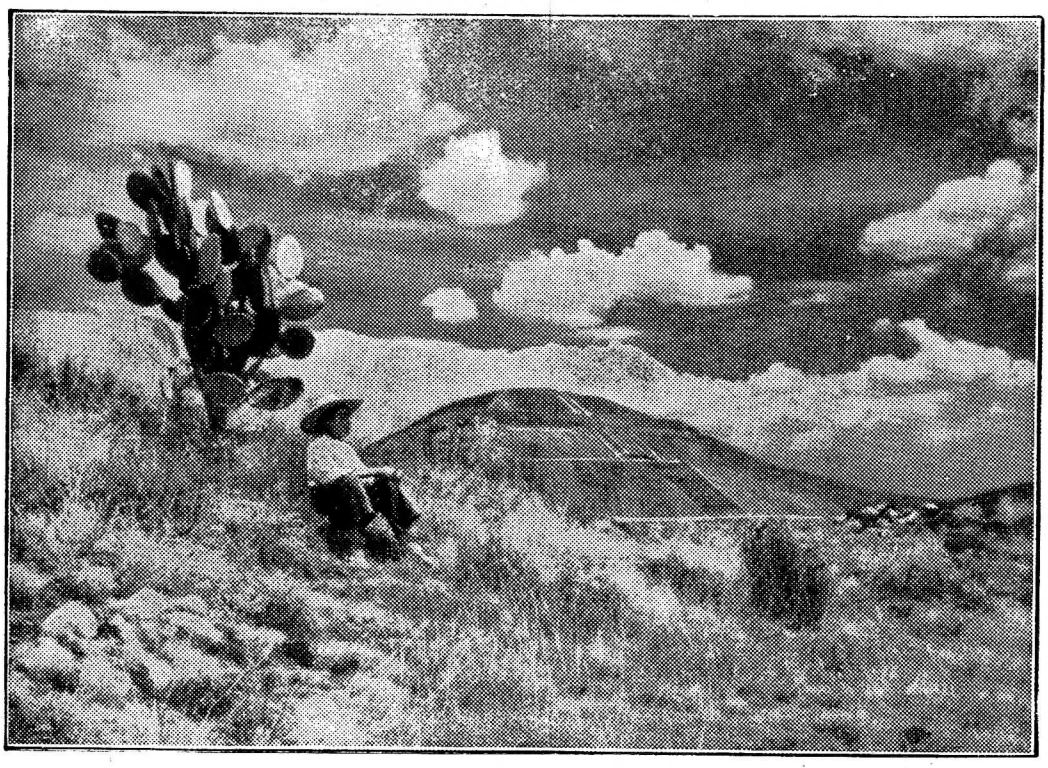

VELIKA SUNČANA PIRAMIDA (BRDO) U TEOTIHUAKANU U MEKSIKU
Jedno od najvažnijih mjesta stare meksičke kulture indijanskih Asteka

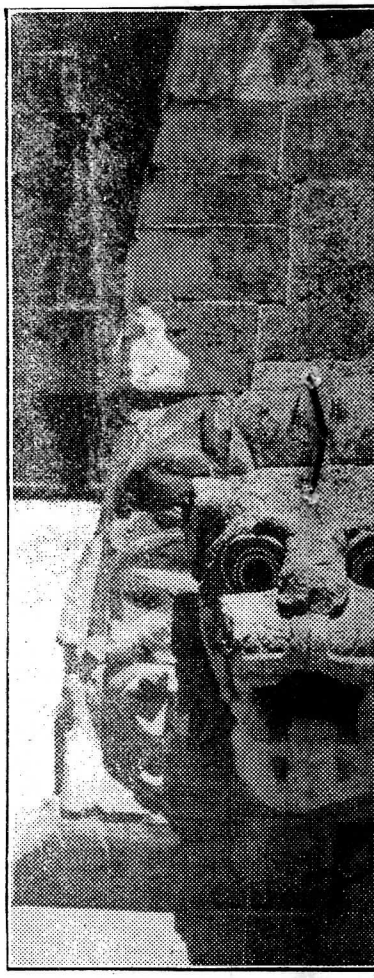

ŽIVOTINJSKA GLAVA NA SUNČAN
Tu su Asteci, staro pleme meksičkih Indi
bogovima, pa su u tu svrhu priredi

Narod, koji izumire

Jedno od najstarijih i najmoćnijih indijanskih plemena stare države Meksika bili su Azteci. Prije nego li je koncem 15. vijeka otkrivena Amerika, živjeli su ti Indijanci u miru i obilju. Poznato je, da su u posljednje vrijeme, pred osvojenje Meksika od evropskih osvajača, imali svoju dobro uređenu vojničku demokratsku upravu. Jedan od posljednjih azteških kraljeva bio je Montezuma, koji je junački umro od gladi ne htijući se pokoriti onima, koji su iz Evrope došli i navalili na nj. Mučenički je umro i posljednji njihov car Guatimozin. Junački se branio protiv Španjolaca, dok nije g. 1522. bio pogubljen na nalog F. Corteza. O njegovoj smrti pisane su cijele knjige. Prije nego li je bio pogubljen, stavljen je na užareno ugljevlje, da u boli otkrije, gdje je sakrio svoje blago. S njime je bio stavljen sa muke i njegov doglavnik. Molećim pogledom tražio je taj od svoga gospodara, da mu dopusti otkriti tajnu, koja je izazvala pohlepu osvajača. Guatimozin mu na to reče:

»Ležim li možda ja na krevetu posutom ružama?«

I te riječi se često ponavljaju kad kogod želi nekome kazati, da ne trpi samo on tegobe, trud i muke radi nekog općeg pothvata.

Danas žive od svih tih plemena tek tužni ostaci. (Azteka je oko 150.000). Nisu se oni mogli snaći u novim prilikama među došljacima. Prije su k njima dolazili ljudi, da se obogate kopanjem zlata, a danas su njihova boravišta omiljela izletišta Amerikanaca i svjetskih putnika.

Tako je svjetski putnik i istraživač Hans Helfritz snimio za poduzeće Ufa više novih kulturnih filmova na srednjeameričkom prostoru, u Mexiku i Guatemali. O svojim doživljajima po Meksiku napisao je zanimljiv putopis. Među ostalim piše:

»Mexiko, zemlja veličanstvenih prirodnih ljepota, jedinstvenih građevnih spomenika iz vremena prije podjarmljenja, te divnih građevina španjolskog podrijetla — od nedavno je postao omiljelo turističko izletište Amerikanaca. To izletište obuhvaća 2.000.000 km², otprilike kao Njemačka, Engleska, Francuska i Italija zajedno.

Vozio sam se prvi put autobusom od grada Loredo prema glavnom gradu Meksika. U prijašnja vremena trebalo je biti na oprezu, da razbojnici ne napadnu željeznicu. Danas, kad vlakovi voze pod vojničkom pratnjom, gospoda razbojnici još kadkad čekaju iz zasjede, da napadnu kakav autobus.

Na putu sam se više puta zaustavio, a zadnje stajalište mi je bilo Izmicilpam, sjedište Otomi Indijanaca na meksičkoj visoravni. Sutra navečer htio sam dalje. Autobus je bio prepun, i ostavi me na ceste. Drugi autobus nije više dolazio. Slučajno sam se nakon kratkog vremena popeo na jedna prazna kola sa šoferom. Jedva smo se vozili jedan sat, a pred nama je ležao na putu autobus, koji me je jučer

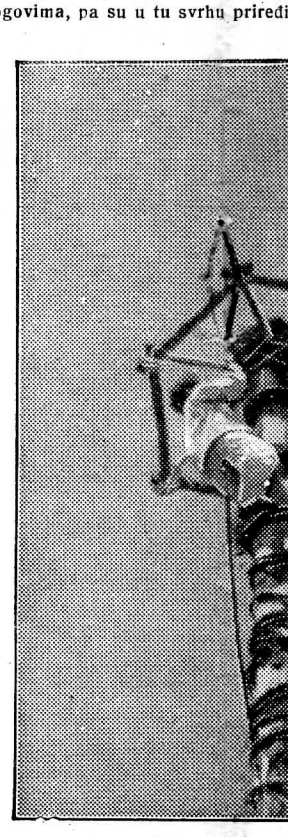

LJUDI-PTICE („VOLADER

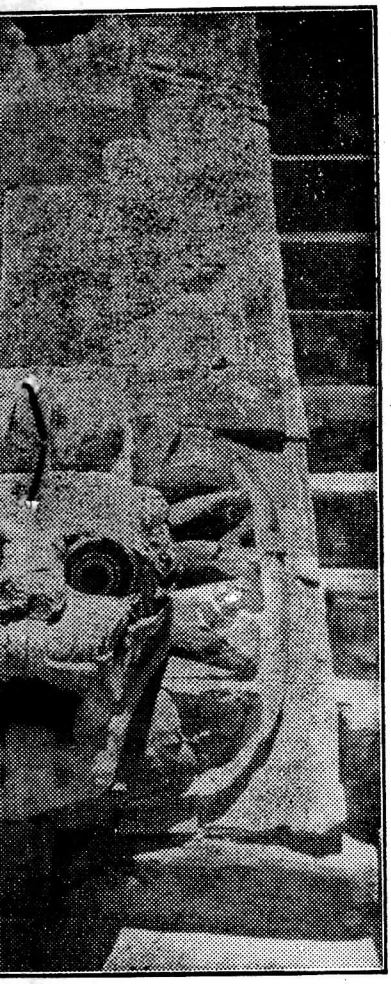

A SUNČANOJ PIRAMIDI U MEKSIKU
ksičkih Indijanaca, žrtvovali ljude poganskim
vrhu priređivana prava ljudska klanja

„VOLADEROSI") U MEKSIKU

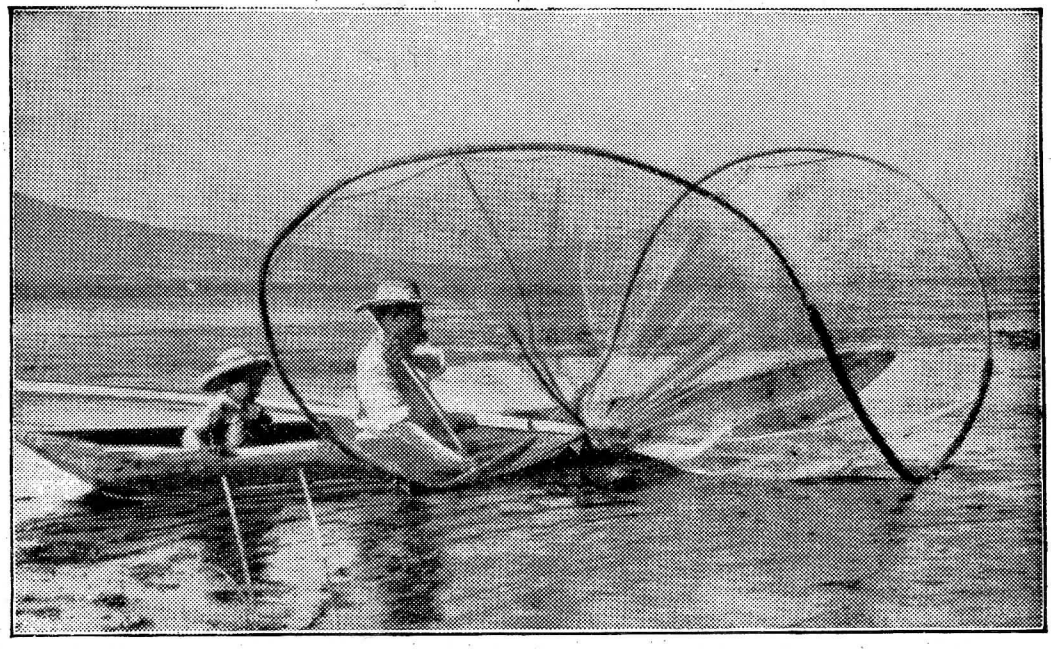

RIBARENJE MEKSIČKIH INDIJANACA OD PLEMENA TARASKA
Oni love ribe još na prastari način ovakim lepirastim mrežama

napustio. Bio je opkoljen od 15 oboružanih konjanika, koje su putnici vrlo uljudno molili, da ih puste na miru. Sigurno su se ti drumski razbojnici htjeli domoći sitniša potrebnog za iduće svečanosti njihova kraja. Nas su naprotiv uljudno pustili da prođemo. Nije im se isplatilo zaustaviti gotovo prazni autobus. Dakako da se to nisam usudio filmovati.

Prvi dio mog filma prikazuje ostatke iz doba Azteka, piramide Hochicalcoa s divnim relijefima, glavama i ranjenim pernatim zmijama. Onda velike sunčane piramide u Teotihuacanu, Tenzpao, Quetzacoate, piramide Tenayuca sa zmijskim čeljustima i oltarima, gdje su u davno doba štovali zmije. Na daljnjem putovanju krstario sam zemljom u raznim pravcima, gdje sam mogao filmovati visoravan Chamula u državi Chiapas, nasljedstvo nekog staroga kraljevskog plemena.«

U posebnom filmu »K a m e n e z m i j e i p t i c e - l j u d i«, za koji je putnik Helfritz sam napisao glazbu, donesene su zapanjujuće građevine velikoga hrama Azteka i p[illegible]mide s njihovom groteskom kamenom plastikom. Vrlo je zanimljiv kulturni život današnjih Indijanaca, potomaka Azteka u njegovim raznim oblicima.

Meksiko je zemlja raznolikih prirodnih ljepota; od pitomih krajolika do osobitih meksičkih t. zv. »divljih« krajeva. Divno je jezero Patzcuaro u državi Michvaca, t. j. z e m l j i ljudi s ribama. Naša jedna slika pokazuje Indijanca iz plemena Tarasca, kako s golemim, leptiru sličnim mrežama, iz malog čamca ribari po jezeru. Taj se običaj zadržao još iz vremena prije podjarmljenja zemlje.

Kao i svi stari narodi i Azteki su imali raznih lijepih običaja, od kojih su se rijetki sačuvali. Danas je poznat t. zv. »L i j e t V o l a d e r o s a« (Prikazuje ga naša slika »Ptice ljudi«). Taj običaj opisuju stari rukopisi Azteka. Španjolski su osvajači običaj bili zabranili, pa je tek pred kratko vrijeme opet uspostavljen, tako da danas jedamput u godini, o Uskrsu, opet oživi:

Podigne se jedan stup visok 30 metara. Okolo vezani koluti od željeznih šipki olakšavaju penjanje ljudi na stup. Na vrhu stupa se postavi pokretan okvir, koji ima šest uglova. Oni, koji će plesati na stupu, posebno su obučeni. U križ vezani rupci preko leđa predstavljaju odijelo od perja, koje su u doba Azteka »Ptice-ljudi« nosili u toj zgodi. Kad se šestorica popela na stup, petorica sjednu na prečkama okvira (krune), koje su svezane na vrhu stupa. Šesti se popne na vrh između njih i vratolomnim skakutanjem na maloj daščici na vrhu stupa pleše oko 10 minuta.

Petorica, koji sjede, vežu se oko tijela krajem konopca, koji je omotan oko vrha stupa. Kad onaj šesti svrši ples, veže se i on konopcem i zatim slijedi zajednički odskok ovih 6 »V o l a d e r o s a« glavom u dubinu. Uslijed tog odskoka prečke se okvira odmotavaju i naprava se stavi u pogon. Kod toga se plesači vrte okolo. Okvir se okrene 23 puta. Najvratolomnije je od svega zadnji okretaj, kad se Voladerosi, okrenut s glavom prema zemlji, s najvećom brzinom okreću oko stupa i bacaju se, prije nego se konop posve odmota, na zemlju. Pa ipak nakon dugogodišnjeg vježbanja ovog tradicionalnog običaja spuste se svi »Voladerosi« na zemlju zdravi i čitavi.

Ali rijetki su običaji sačuvani posve u svojem izvornom obliku, jer i tu civilizacija vrši svoj utjecaj.

Kalist Perinić

ANTIKRIST

ROMAN O PROPASTI SVIJETA — POLJSKI NAPISAO J. CHOINSKI

(Nastavak)

Šum općeg odobravanja i priznanja nosi se preko balkona. Senator, koji već mnogo godina stoji na kormilu javne uprave, navikao je priznanjima, koja su se davala njegovu političkom razumu, ali ipak su mu uvijek godila. I on ugodno ugrijan pohvalama nastavi:

»Rekao sam, da je to čovjek iznimne snage, ali sam. Napoleon je imao svoje maršale, ali on je niz godina stupao da carstva i vlade, dok se ovaj čovjek dočepao vlasti za nekoliko mjeseci i nitko s njim te vlasti ne dijeli i ne može je naslijediti. I to baš omogućava da se s njim sporazumijemo ili da s njim svršimo. Sigurno je častohlepan, jer se zavija u plašt nesebičnosti i hoće da ga smatraju za nepristupačna niskom podmićivanju: pa dobro! Mi imamo blaga i časti, o kojima nijesu ni sanjali davni vladari ovoga svijeta. Dobit će više nego zaište, nego pomisli! Fale nam danas jaki ljudi, trebat ćemo ga i ne ćemo se obzirati na cijenu! Ako li se ne dadne kupiti? Ha! I najvećega od ljudi vreba nenadana smrt.«

Editu strese nagla studeń. Bacila je oko na brata. Sjedio je nepomično podnimivši čelo na dlan, pognuvši oči.

I Roztocki je dospijevao do zaključka.

»I ako sve to ostavimo, treba pomisliti još jedno. Imali smo dosele pred očima dva rješenja: zavladati tim čovjekom ili ga ukloniti s puta. Ali moguće je i treće. On nam može biti ravnodušan, kao i čitav pokret, koji je uzvitlao. Njegova gesla imaju idealistički i doktrinarski karakter i dosada ništa ne svjedoči o tom, da bi ih htio u politiku uvoditi. I ako se o tom uvjerimo, prestat će nam biti opasan, i postupat ćemo s njim kao s indijskim jogom i ćaknutim genijem.

Iza kotarice sa cvijećem, koji je zaklonio kut balkona, dopre glas:

»Čuvajte se, dragi, s tim programom ravnodušnosti i snošljivosti prema doktrinarima dočekat ćete još neugodna iznenađenja!

Osobito pazite što bolesnik pije!

Ako Vam je ikako moguće, dajte mu za zdravlje i užitak čim češće najbolju prirodnu mineralnu vodu

ONU SA CRVENIM SRCIMA.

Ako sami bolujete ili se ne osjećate dobro, tražite kartom besplatni kupališni prospekt, u kojem imate i mnoge korisne upute o zdravlju, smrtnosti, debljini, normalnom porođaju i trudnoći, odnosu visine i težine te kalendar do 1980. godine!

Uprava Radenskog ljekovitoga kupališta
Slatina Radenci
(kod Maribora)

»Oho! Kvašnjevski opet sa svojom fiksnom idejom!« smrsi barun.

»Kartagu treba razoriti!« — spomene drugi.

Ali Kvašnjevski nastavi svoju, boduć glasom kao britva oštrim i pomaljajući iz koščatih ramena svoje vjeveričje lice, žuto i navorano kao pergamen:

»Komunisti su imali u jednom pravo: satrli su — nažalost, ne potpuno — najopasnijega neprijatelja svake vlade i obrazovanosti, to jest kršćanstvo. A vi, mjesto da proslijedite tim putem i sasvim istrijebite taj korov, klanjate se liberalizmu i ostavljate taj drač da se sve šire vriježi. Ali čekajte samo, ta rđa rastočit će vas iz temelja, kako je rastočila rimsku državu!«

Svi su bili tako navikli na protukršćanske filipike profesora Kvašnjevskoga, da je razgovor življe uzavreo. Ali u to se javi iz suprotnoga kuta piskutljiv, gotovo djetinji glas, i svi ušute, te hrpice ljudi, koji su raspravljali, pristupe, da bolje čuju.

»Pošto sam pripadan toj rđi, koja štovanom profesoru zadaje toliko brige, imam neko pravo da u toj stvari uzmem riječ,« reče spori grbavac žućkaste puti, iskrivljenih crta i bodljivih očiju.

Bio je to svak domaćina, Zdeslav Poratynski, čovjek ne baš imućan, bez ikakve službe u društvenoj hijerar[illegible] ali ipak svuda priman, dapače rado viđen i cijenjen u višem svijetu, koji je bio cilj njegovih dosjetaka i ruganja. Sam je ne jednom izrekao bio, da njegov svak duguje svoj položaj i svoju omiljelost nepcima svojih gostiju, a on stoji u društvu radi svoga jezika, kojega se ljudi boje i zato mu laskaju. No ljudi su ga i rado slušali, jer se njegov ironijski i paradoksalni duh napadno razlikovao od opće svagdašnjosti i budio je zanimanje.

»Uzmimo, da smo ta rđa i da rastačemo suvremeno društvo, premda nemamo ni moći, ni utjecaja. Ali što da u tom pogledu kažem o vama, gospodo senatori, gospodo miljarderi, gospodo monopolisti, koji tako spretno dovodite u svoje kese sav životni sok ove zemlje, svu zaradu i sav produktivni rad ljudski; o vama, koji ste uzeli svijet u beplatni zakup i sami uživate raskoše života, dok čovječanstvo radi za vas u jarmu, kao što je nekoć radila nijema stoka? Zar nije to rđa štetnija od kršćanske. I zar gospodin profesor Kvašnjevski, koji provodi svoj baršunasti život na unosnom mjestu arhivara senata, nije na svaki način nešto gore nego rđa? Jer rđa jede gvožđe, ali ne truje duh, a vi, zar nijeste nalik otrovnim gljivama, koje nose u sebi smrt?«

»To nije samo obrana kršćanskog praznovjerja, to je popovska predika!« dočeka razdraženo Kvašnjevski.

Ali Poratynski nije se više obzirao na Kvašnjevskoga. Nije mu bilo toliko za kršćane, kojima je samo po imenu pripadao, koliko za iskorištenje zgode da iskali gnjev na ljudima, koji se klanjaju zlatnom teletu. Mrzio je na te ljude mržnjom grbavca prema uspravnima, mržnjom čovjeka, kojega neimanje i trošno zdravlje sile da se odriče užitaka njima pristupačnih.

»Pošlo vam je za rukom puk pretvoriti u stoku, ali ne će vam uspjeti da otmete toj stoci pamćenje i svojim otrovom uništiti mržnju na vas. Nalik ste noju, koji misli, da su ga prestali tjerati, kad je zavukao glavu u pijesak i ne čuje za sobom potjere. Metnuli ste tim ljudima u usta klip i bacili ste im na vrat oglav i tješili ste se: — »Evo, kako nas ti musavci slušaju! Kako lijepo šute!« Ali i najčvršći čep popušta i oglav se da smaknuti, a onda će biti zlo! I ne samo da će biti, nego jest!«

Nakašljao se i ovlaživši usnice u čašici likera stao je opet pecati svojim žalcem: — »Gospodin Jakob, cijenjeni naš gostoprimac, izjavio je svečano, izjavio je svečano, da će vojske zapadnih država brzo zakrčiti put tome židovskom proroku, prema kojemu bi naši regenti trebali imati više simpatija, jer su većinom njegovi jednovjerci. Ako se u nastojanju za njegovu milost i ljubav pozovu na tu zajedničku pripadnost, možda će im to poći za rukom, jer Židovi uvijek drže se kao nokat i meso. O tom bi nam koješta mogli reći gospodin senator Finkelbaum i moj svak, kao i druga ovdje prisutna gospoda. Ako se pak oslanjaju na otpor i vjernost svoje vojske, grdno se varaju. Vojska [illegible]će ne će ići s njima, kako i dosad što nije [illegible] i neće ići stoga, jer vojska je radni puk, i radni puk ići će za onim, tko mu jaram olakša i slobodu makar samo obeća. Vi biste htjeli, da vas taj puk svojim prsima brani i da gine samo zato, da vam ne fali jelenskih gljiva i šampanjca. Znam! Ali to je teška stvar, jer radnik nije još sasvim životinja, premda se vi za to tako savjesno trsite; on je čovjek i slijedit će onoga, tko mu čovječno progovori!«

»Možda je već toga dosta,« — javi se nezadovoljno domaćin, kojemu nijesu bili mrski samo napadaji na kapitaliste, nego i spominjanje njegova židovskog porijekla. Jer premda su tada Židovi bili doista pravi gospodari svijeta, ipak su se izdavali za arijce.

Ali Poratynski nije još izasuo svega iz svoje vreće.

»I stoga me ne umiruje niti me raduje tvrdnja ljubljenoga svaka, da će se sve izvrsno svršiti, jer ćemo proroka ili poraziti, ili ćemo ga upitomiti, ili ćemo ga se riješiti otrovom ili kuglom.

Još je četvrta mogućnost, koja mi se čini najvjerovatnija. On će nas pokoriti, kad porazi naše vojske ili ih premami na svoju stranu. I tada će se gospodin arhivar senatski sigurno obradovati ozbiljnijemu neg odosele trijebljenju kršćanske gube; no od nas nitko neće imati čemu se radovati, nego oni, kojima je život već dodijao. Nazvao sam vas,« doda zatim, »gospodo, otrovnim gljivama, ali hitam popraviti tu oznaku. Imate doista u sebi otrov, ali trujete se njim samo međusobno. Masama on ne zadaje štete, jer ste se od njih ogradili zbilja kitajskim zidom.«

*

Edita se vraćala kući sama. Ispričala se bratu, koji ju je htio pratiti. Bila bi rada sama svojom savješću probavila sve, što se posljednjih dana s njom i oko nje dogodilo: rasplinuti snovi i čežnje, prorok, smrt...

DR ANTE STARČEVIĆ
K 46. godišnjici njegove smrti 28. veljače
Poprsje na nadgrobnom spomeniku u Šestinama kraj Zagreba izradio kipar Ivo Rendić

Jer imala je smrt za pasom. Znala je to. Svjetovala se s najboljim stručnjakom, koji se izrazio, da se katastrofa može udaljiti, ali ne odvratiti. Bio je doduše otkriven bacil raka, ali sredstvo u nekim slučajevima nije djelovalo i bolest je stajala isto onako beznadna kao u početku stoljeća. I sad da to kaže Henriku, da mu raskine tim udarcem srce, kojemu je dosele davala samo svijetlo i sreću.

Edita stade. Neka misao munu joj glavom, osvijetlivši sve kao munja. Prorok! Ta on bolesne iscjeljuje, dapače i smrti otima plijen! On može i pošto je dobar, on će i htjeti da ju ozdravi.

Edita stade dozivati u pamet sve, što je dosad bila o Judi Gesnari čula. Nije bilo mnogo, ali to joj je bilo sasvim dosta.

Prorok je iscjeljivao i neizlječive bolesnike i bio je daleko samo nekoliko ura aerostratom (uzdušnom lađom). Najnoviji događaji oteščavali su doduše promet, ali ga nijesu sasvim bili pre-

sjekli, kao što biva za rata, jer nije bilo rata između četa Judinih i četa saveznih država evropskih, premda su se bili bojevi, kad su balkanske vojske zakrčile put tim došljacima. Bilo je dakle moguće doprijeti do tih gomila, koje su neodoljivim čarom djelovale na mase evropskih stanovnika i stoga rasle kao lavina. A pošto je bilo moguće, onda je dužna učiniti to, dužna na svaki način! Dužna je to Straffordu, dužna odanosti, koja joj je ispunjala dušu. Da joj njen najdraži ne reče, da se je mogla spasiti i da nije marila, da joj ne bi spočitavao, da je od njega tajila ne sreću, dok bi ju bio mogao odvratiti, sad pak da je odviše kasno!... Ne! Ide k tomu čovjeku, svladat će sve poteškoće, i ako ustreba podvrći će se svim kušnjama i spasit će se za brata.

Zašto ne bi to učinila? Bila je potpuno slobodna, ništa je nije vezalo s kojom strujom ni savezom oko nje. Njen svijet bio je Strafford. Kršćanstvo? Šta joj je bilo kršćanstvo? Vrelo nekoliko ishlapljenih dojmova i raspoloženja, kao koncert u Filharmoniji, samo što je koncert na nju djelovao jače i što je češće tražila muzičke dojmove. Što dakle zato, ako se odreče nečega, što je bilo tako nestvarna sitnica u njenu životu?

Prolazila je baš Voljskom ulicom na mjestima, kuda je prije više godina u proljeće valjala Rudava svoje žutkaste valove. S visoka povrh glave dolijetao joj je do ušiju prigušen pjev. Pogledala je gore. Pjevali su negdje na petom ili šestom spratu velike kuće u modernom slogu. Bila je ondje katolička kapela, u koju je mlada žena katkad zalazila posljednjih godina.

Edita postane časak slušajući. Ulicom je prolazilo manje auta nego obično i obična buka i zviždanje nije prekidalo ozbiljne i zvučne melodije. Strujala je kao svježa rosa i ljupki miris cvijeća. Edita je požudno slušala. Misli, kojima je bila zaokupljena, bježale su od nje. Postalo joj je u duši slatko i vedro.

»Ući ću,« reče sebi.

Kod lifta susrela je nekoliko osoba, koje su zakasnile kao ona. Kapela načinjena od četiri sobe, kojima su bili uklonjeni međuzidovi, bila je puna pobožnih.

Zrake svijetla zalijevale su oltar, ostali dio dvorane tonuo je u mraku. Nekoliko po izbor glasova vodilo je koralni pijev, u pauzama zvonio je duboki bariton svećenika, koji je služio. Uzduhom je lebdio miris tamjana i voštanica, koje su gorjele na oltaru. Kad je pjesma zamirala, miješa se s riječima svećenikovim šapat, koji se otimao s usta vjernika.

Ako ne želite rata, pročitajte knjigu

„KRVAVA SLUŽBA“

Ratne uspomene — Napisao Petar Grgec

Cijena 35 Din (za naše pretplatnike 25 Din)

KNJIŽNICA DOBRIH ROMANA

ZAGREB, TRG KRALJA TOMISLAVA 21

Edita pokleče na klecalo tik vrata i pokrivši lice rukama zadubi se u misli. Na jednom iskrsnu joj pred očima onaj Krist, protiv kojega se, tko bi znao zašto, još juče obraćala mržnja uboga puka onako surovo, kako je On nekoć bio ubog, a danas, također iz nepoznatih pobuda, mržnja prorokova. Što je bio danas Krist i šta je bilo od njegova djela? Najdalji prostori Afrike i Azije bili su jedina skloništa, gdje su se za četvrtstoljetnoga progona održale kršćanske općine. U ostalom svijetu visjela je smrtna osuda nad svakim, tko bi bio uglavljen za taj zločin protiv čovječnosti. I sada, kad je profesor Kvašnjevski onako strastveno krivio upravitelje javnoga života radi grješne snošljivosti k ostatcima, koji se pomaljaju iz podzemnih skrovišta, — kakav je bio taj neprijatelj, protiv kojega je zajednička mržnja složno udružila i masu proletarijata i znatan dio kapitalista i pristaša slobodne misli poput Kvašnjevskoga, kao i onoga tajanstvenoga Judu Gesnaru, za kojega se pričalo, da je tako sličan Kristu i koji je naviještao gesla tako slična Kristovima? Evo, u tom svetom gradu, koji se nekoć ponosio najsjajnijim hramovima u Poljskoj, ni jedan nije ostao u vlasti Crkve, koja je utisnula tako duboko svoj pečat historiji i obrazovanosti poljskog naroda! I u glavnom gradu, koji je nedavno bio proglašen, samo je nekoliko stotina ljudi kradom dolazilo u nekolike, kao ovdje, kapele, jedina mjesta, gdje se još priznavao Učitelj iz Nazareta Gospodarom i Spasiteljem svijeta.

I mladoj ženi, koju osim krsta u djetinjem vijeku ništa nije vezalo s vjerom poljskih predа, činilo se iznenada, da ju osvaja neka velika žalost i sjeta. Bilo joj je žao svijeta, koji pada u mrak prošlih [illegible]adaja, žao one vjere, koja je znala dijel[illegible]e utjehe, a danas ju je dopala sudbina grč[illegible] mitologije. Bilo joj je žao i onoga Krista, koji je nedavno upravljao korake milijuna ljudi duša, a danas nije imao nego tako malu šačicu štovalaca, koja je kopnjela, — onoga Krista, koji za o[illegible] vrijeme nije imao općega, stvarnoga značenja; — taj Krist činio se njenu srcu u taj čas blizak i drag...

Ali međutim pjesma, koja je malo prije zamrla bila, zaori novom snagom, napunivši tijesni prostor, kao grom, i jecajući kao dijete, kojemu su učinili na žao. Moleći prizvuk jačao je, postajao uporniji. Nakon ponovnih prizivanja Smiluj se i Moli za nas, molitva je spominjala Bogorodici dvoje materinstvo: pravo, koje joj udjeljuje preveliku moć kod Sina, primljeno, koje ju veže s čovječanstvom neraskidnom verigom sažaljenja i pomoći. »K Tebi vapijemo prognani sinovi Evini,« zaklinjala ju je pjesma, »tugujući i plačući u ovoj suznoj dolini.« Pjesma podiže se do najveće napetosti, primila je gotovo zapovjedni ton i zamuknu u posljednjem snažnom akordu. Nasta tišina. Srebrno zvonce zatreperi, dim tamjana uzdiže se visoko, zastirući oltar modrikastom maglom. Jeknuše veličanstveni tonovi »Tantum ergo«.

(Nastavit će se.)

DOBRI SAVJETI ZA DOM

Što da kuhamo?

Juha od jabuka. Oguli jabuke, razreži ih na četvrtine i kuhaj ih u vodi. Dodaj cimeta, malo soli, šećera i limunova soka ili octa. Načini slabi zapržak, pa ga primiješaj kuhanim jabukama.

Kisela juha. Oguli 1 kg krumpira i nareži ih na kocke te ih kuhaj u 2 litre vode. Kad postanu mekani, zakuhaj pola litre mlijeka i zagusti s malo brašna. Možeš dodati i malo nasjeckanoga kopra i priliti malo octa. A na kraju zamutiti u juhu jedno jaje.

Jaja s vrhnjem. Skuhaj tvrdo šest jaja, olupi ih i nareži na kotačiće, koje poslaži u šerpu, namašćenu i posutu žemljinim mrvicama. U šoljici kiselog vrhnja zamuti 3 žumanjka, pa to nalij na jaja i još metni odozgo 4 dkg maslaca. Na sve skupa naspi još žemljinih mrvica, turi u pečenjaru i peci četvrt sata, dok odozgo porumeni.

Govođe pečenje sa zelenjem. Provuci u govođe meso na više mjesta malo slanine, koju si posolila i umotala u papriku. Na slanini prži u šerpi svake vrsti zelenja, pridaj sitne paprike i na kocke narezanih krumpira. U tomu najprije meso pirjaj, a onda u pečenjari peci, da postane mekano. Sok zapraši brašnom, procijedi ga i dodaj nekoliko nasjeckanih krastavaca, malo šećera te još jedamput prokuhaj.

Kolačići od sira. Na daski umijesi tijesto od jednake težine brašna, masti i mekanog sira. Malo posoli, razvaljaj, nareži na kolačiće, a u svaki metni malo jabuke pa pokrij drugim kolačićem pritisnuvši krajeve. Kolačiće zatim peci u pečenjari i nauljenoj i brašnom posutoj tavi. Peci ih, da budu svijetlo-smeđi, pa dok su još vrući pospi ih vanilijinim šećerom.

S. A.

Objedi za svaki dan

Ponedjeljak. Juha od jabuka. Krumpirača (žganci od krumpira) s makom.

Utorak. Juha od rajčice. Kisela repa sa svinjskim suhim rebrima.

Srijeda. Kisela juha. Valjušci od krumpira s umakom od šljivina pekmeza.

Četvrtak. Teleći paprikaš sa žličnjacima. Naduvak od limuna.

Petak. Juha od celera. Varivo od leće s pofeznama (kruh umotan u jaja i pečen na masti).

Subota. Juha od krumpira. Varivo od kelja s kobasicama.

Nedjelja. Govedska juha s okruglicama od grisa. Govođe pečenje sa zelenjem. Kolačići od sira.

Večere za svaki dan

Ponedjeljak. Jaja s vrhnjem.

Utorak. Kruh umočen u tijesto od palačinka i pržen na masti.

Srijeda. Sir s vrhnjem.

Četvrtak. Makaroni sa šunkom.

Petak. Salata od leće s tvrdo kuhanim jajima. Kompot.

Subota. Drobljenac s malinovim sokom.

Nedjelja. Plućica.

Kućanstvo

PRAVLJENJE KLILA ZA RANI RASAD

Ako tko želi imati ranog rasada za svoj vrt, taj neka se na vrijeme pobrine za klilo. Klilo se pravi u zavjetrini, na sunčanoj strani vrta. Veliko prema potrebi. Iskopa se četverouglasta jama, široka oko 1 metar, duga koliko ti treba, a duboka 60 cm. U nju metni okvir od debelih dasaka. Sprijeda niži, a straga viši za 10 cm. Sad u jamu ubaci svježega konjskog gnoja, izmiješanog slamom ili lišćem. To čvrsto prigazi na 30 cm debljine. Ostavi tako 2—3 dana, da ishlape škodljivi plinovi. Onda izrešetaj nešto dobre vrtne zemlje. Tu sitnu zemlju raširi po klilu na 20 cm visine. Pokrij klilo staklenim prozorima, ili voštenim platnom, nu bolje je staklo od platna.

Poslije 2—3 dana otvori klilo i u nj [illegible] sjeme kelja, zelja, salate, karfiola, korabice, rajčice, paprike itd. Posij sve ono, što želiš da ti ranije prispije za presađivanje. Po sjemenu pospi malo sitne zemlje i pretisni daščicom, da se sjeme bolje priljubi uza zemlju. Sad pokrij prozorom, a na nj metni daske ili hasure. Ako imaš veliko klilo, a ti na jedno 2—3 mjesta po sredini utisni 2—3 zrnca krastavaca ili bundeve. Ovo će ostati u klilu još i poslije presađenog rasada.

Poslije nekoliko dana, a za topla i sunčana dana, otvori klilo, pa ga zalij, kroz finu rešetku, ustajalom vodom. Zatim opet pokrij klilo. Tako prema potrebi zrači i zalijevaj klilo, a sve to čini za topla vremena. Tako radi sve dotle, dok ne odgojiš rasad čvrst i jak za presađivanje. Zadnjih dana treba klilo držati otvoreno nekoliko dana i po noći, da rasad bolje ojača i da se priuči na vanjski zrak.

Kad siješ sjeme, ne čini to pregusto. Ako je rasad izrasao ipak pregusto, a ti prorijedi čim malo poodraste. Za toplih dana treba klilo držati otvoreno, ali za hladnih noći treba ga pokrivati.

Kad prispije rasad, presadi ga. Tko ne može imati klila, taj neka sije sjeme u sandučiće i lonce. Ali taj ima više posla iznošenjem na sunce i zrak i unošanjem preko noći. Rasad presađuje se na gredice u redove, pripravljene već odprije. Ne sadi pregusto! Ono, krupnijih glava, kao: kelj, zelje, karfiol, sadi na rjeđe. Ono opet sitnijih glavičica malo rjeđe, na pr. korabicu, salatu, celer i t. d. Najrjeđe se sađe rajčice ili paradajzi.

Bojadisanje crnom bojom. Željezne peći, štednjaci, željezni ili limeni zakloni, vrata na peći i limene cijevi obojadisat ćemo dosta trajno crnom bojom na ovaj način: kupi vodenog stakla i crne boje (frankfurteršvarc) pa to dobro izmiješaj, te tom smjesom oboji dotični predmet. Bojadisanje tom bojom dosta je trajno, a odolijeva vlazi.

Ivan Sitarić

Zdravlje

Hren kao lijek. Ako te bole krsta, tabani, listovi, leđa itd., a ti naribaj hrena, zamotaj ga u čistu krpu, pa taj melem široko za podlanicu privij na bolno mjesto. Drži to sve dotle, doklegod ne osjetiš, da te počinje jako peći, t. j. dokle možeš trpjeti. Taj se lijek upotrebljava i kod glavobolje, zubne boli, trganja u ušima, nesvjestice itd.

Kod reume

pokušajte 1—2

ASPIRIN

tablete

BAYER

Ne postoji drugi lijek pod imenom „Aspirin", već jedino „Bayer"-ov Aspirin.

Ogl. reg. pod S br. 37692 od 22 XII. 1939.

Knjiga potrebna svakoj kući!

STJEPAN GOTVALD:

CVIJEĆE I UKRASNO BILJE

Praktične upute o uzgoju cvijeća sa mnogo slika.

CIJENA 10 DINARA

Izdalo

Hrvatsko Knjiž. Društvo sv. Jeronima

Zagreb, Trg Kralja Tomislava broj 21

Dragocjene upute za naše čitatelje pruža

„Kršćanski brak"

brošura, koju je napisao o. Ignacije Radić

CIJENA 1 DIN

Poljski dječak skače iz zrakoplova

Ova pripovijest je istinit događaj iz junačke obrane Poljske od neprijateljskih napadača.

Dječak Stanislav K... prijavi se zapovjedniku jednog aerodroma, da se ponudi u službu, kako bude znao i mogao. Njegova odlučnost ganula je zapovjednika, i dječak je bio primljen.

Uskoro je postao vrlo koristan: nosio je poruke, brinuo se za opskrbu, pomagao avijatičare kod izlaženja iz zrakoplova. Svi su hvalili njegovu savjesnost i marljivost.

»Sretan sam, vrlo sretan, majko,« govorio je on vraćajući se navečer umoran kući, »jer mogu služiti domovini. Ko zna, kako će otac biti zadovoljan znajući, da se borim s njime!«

Bilo je večeri, kad se vratio kući žalostan.

»Molimo za poručnika i njegov odio. Nisu se vratili sa svoje ekspedicije (puta).«

I te se večeri u maloj kući molio »Pokoj vječni«, dok su zabrinute majčine oči bile uperene u Raspetog.

Ali rat se pooštrio naskoro i avijatičari su bili prisiljeni na vrlo naporan rad bez prekida. Koliko gubitaka, koliko želja! Ogromna brojčana nadmoć Nijemaca rušila je sve vrijednosti i svako uporno opiranje.

Jednoga poslijepodneva, dok je Stanislav redio aeroplan, čuo je, gdje zapovjednik govori:

»Trebalo bi ih hitno obavijestiti, bilo kako odnijeti poruku.«

»Komandante,« odgovarao je jedan časnik, »dobro znate, da nemamo više ni jednog jedinog padobranca! Što da radimo?«

Iza tih riječi došla je teška šutnja.

»Ipak, netko bi trebao otići!«

»Idem ja!«

Glas je došao iza zrakoplova: glas dječački, ali vedar i odlučan.

Zapovjednik ugleda pred sobom Stanislava, koji je pun očekivanja pred njim naglasio:

»Idem ja...!«

»Ti mali? Hoćeš li ti znati sve to obaviti?«

»Držim, da imam dobru volju i dobro pamćenje.«

»Znadeš li, da ideš ususret smrti?«

»Ne bojim se je. Umrijet ću za Poljsku. I otac je tako kazao.«

»U redu, dragi dječače. Ići ćeš za jedan sat.«

Stanislav potrči do svoje majke: nije kazao sve baš onako, što će biti, da je ne uplaši. Zatim ode do župnika.

»Odlazim. Molim vaš blagoslov. Imam izvršiti jedan krasan zadatak.«

Dobri svećenik plačući blagoslovi ga i otprati sam do zrakoplova.

Stanislav pažljivo sasluša naredbe: trebalo je sići na nekom mjestu, gdje se jedan opkoljeni dio vojnika junački branio. Trebalo je osigurati da im stigne pomoć, koja se nalazila već u bližnjoj šumi i pokazati stranu, gdje je izlaz iz opasnog položaja još bio moguć.«

»Nemoguće je da ti damo pismo: propala bi i pomoć, koja ih čeka, ako bi ti pao u ruke neprijatelja. Zapamti sve, dragi dječače! Idi sada.«

Stanislav se popne kod pi[illegible] a župnik, zapovjednik i čas[illegible] pokriše lice, da im se ne vide suze.

Zrakoplov je letio preko bor[illegible] benih položaja.

»Tu smo,« jedva je uspio r[illegible] pilot. »Prije nego li skočiš, u[illegible]ri me jako pesnicom po leđima (za pozdrav). Pazi, je li ti padobran dobro namješten. Idi i Bog te pomogao.«

»Živjela Poljska!« poviče Stanislav puštajući se, da se okrene u zraku.

Pilot je vidio, kako je skočio, a zatim je opazio bijeli kišobran od padobrana.

»Spašen je!«

Ali dok je letio naokolo, da ga pozdravi, začuje mitraljez gdje štekta i ugleda tragove hitaca u zraku oko svog zrakoplova. Bio je prisiljen podići se i izgubiti se među oblacima.

Kad se vratio na svoje mjesto, dozna, da je poruka točno us[illegible]pjela. Potvrdile su to sjajne rakete onih, koji su bili opkoljeni.

Ali Stanislav se više nije vratio...

Bio je pogođen od neprijatelja u času dok se spuštao, a nakon toga jedva stiže do Poljaka, koji su se nalazili u očajnom položaju. Jedva je mogao govoriti povjeravajući jednom časniku poruku. Nije se zabunio: bila je točna.

Zatim zazivljući Boga umre.

Mali Stanislav je veliki junak. Ipak je u jednom pogriješio, a to je, što nije svojoj majci točno kazao, na što se sprema. Djeca, pa i odrasliji dječaci, ne smiju ništa poduzimati bez pristanka starijih.

K. Mušić

ZANIMLJIVOSTI

SMRT SLAVNIH LJUDI. Slavni francuski car Napoleon umro je od bolesti raka. Veliki španjolski slikar Murillo slikao je visoko na zidu neku svoju sliku, pao s ljestava i ostao mrtav. Engleski pisac Stevenson umro je od sušice. (Od pisca Stevensona izašla je krasna knjiga »Zlatni Otok« u jeronimskoj Knjižnici Dobrih Romana.) I veliki ruski pisac Dostojevski i poljski najveći glazbeni skladatelj Chopin (Šopen) i veliki njemački pjesnik Schiller (Šiler) umrli su od sušice. Slavni ruski glazbeni skladatelj Čajkovski i najveći poljski pjesnik Mickiewicz (Mickievič) umrli su od kolere. Veliki njemački glazbeni skladatelj Mozart umro je od upale bubrega, njemački zvjezdoznanac Kepler od gripe, ruski pisac Turgenjev od raka, a engleski pjesnik lor Byron (Bajron) od kuge. Najveći češki skladatelj Smetana, ruski pisac Gogolj i talijanski pjesnik Torkvato Tasso umrli su od duševne bolesti (ludila).

DOK NIJE BILO POZNATO BRUŠENJE LEĆA, upotrebljavali su za povećanje okrugle posude od stakla, napunjene vo[illegible]m.

KAŠALJ HRIPAVAC čini se, da nije poznat u starom i srednjem vijeku. Prvi put se spomi[illegible]nje godine 1578.

ZA VAŠU ZABAVU

BEZ ZNATIŽELJNOSTI. »Moja je žena užasno znatiželjna.«

»Moja nije. Ona na pr. nikada ne pita, otkale namaknem novac za njezina odijela.«

MUDRA OBRANA. »M. vas je optužio, da ste mu u svađi odgrizli uho.«

»Ne vjerujte mu. On si je sam uho odgrizao.«

IZ KUHINJE. »Anice, je si li oprala ruke prije nego si išla mijesiti kruh?«

Tetka: „Prevelika ušesa imaju snježni zečići!“

Ivica: „Baš dobro pristaju, dr[illegible]ga tetice. Mjesto običnih žlica iz[illegible]stola uzeo sam one od novog srebrenog pribora, da ne bi zarđale!...“

»Nije potrebno, milostiva, kad je kruh i onako crn.«

DOBRA ŽENA. »Zašto si kupila taj šešir za dvjesto dinara, kad sam ti rekao, da mi se ovaj za sto bolje svida.«

»Ne ljuti se, mužiću. Kupila sam i onaj za sto!«

BAŠTINIK. »Kako li si ti, Ivice, lijep momčić. Oči imadeš kao majčica, — nos od tatice.«

»Samo hlače imam od starijeg brata.«

NA KRAJU. »Već sam na kraju pameti.«

»No, to nije bio tako dalek put.«

TRGOVINA. »Kon! Pošaljite ekspres dvije bačve vina. Ako bude dobro, šaljem ček. Singer.« — »Ako bude dobar, šaljem vino. Kon.«

PROZIRNOST. Učitelj: »Kaži mi, koje su stvari prozirne?«

Đak: »One, kroz koje vidimo.«

»Navedi koju takvu stvar.«

»Ljestve!«

POLOVIČNO. »Šta, — i vi ste Srijemac?«

»Da, polovično.«

»Kako to?«

»No kad sam otišao iz Srijema, vagao sam 45 kilograma, dam u Zagrebu važem 90.

PRAZNOVJERJE. »Noćas su miševi nagrizli moju obuću. Želio bih čuti, da li to ima kakovo značenje.«

»Da su miševi u noći nagrizli tvoju obuću, to nema nikakvog značenja. Ali da je obuća nagrizla miševe, to bi već nešto značilo.«

UGODAN POSJET. »Ivica, znade li mamica, da ću večeras k vama u posjete?«

»Znade, znade, jer je rekla tati, da se boji toga posjeta.«

Sl. Tr-ski

Najveća katolička tvrtka glazbala u državi

NAGRAĐENI U BOŽIĆNOM BROJU. Po 10 knjiga dobili su I. Latković iz K., L. Abodić iz S., L. Bogat iz Z., U. Leović iz Zagreba, Š. Šlanić iz L., Po 5 knjiga: M. Zdravković iz O., L. Kadić iz N., Š. Penoch iz R. i S. Bošić iz D. Po dvije knjige R. Mračak i B. Orlić iz Zagreba, Š. Rodić iz M., D. Retar iz K. i M. Kandić iz T. Po 1 knjigu: M. Budalec iz B., K. Janoži iz U., J. Bedalović iz Splita, Đačko Kr. Bratstvo, A. Fegić i M. Hercigonja iz Zagreba, M. Holjac iz N., fra U. Ulahović iz S., N. Cvetković iz B., i F. Ćosić iz U.

„HOLIVOD“ — ZA VODOVODNE I INSTALACIJONE RADNJE, TE POPRAVAK PLINSKIH AUTOMATA

JOSIP HOIĆ, ZAGREB

Zvonimirova ul. 28 — Telefon 24-019

Preporuča se za sve limarske i vodovodne radnje i popravke kao na pr. kupaone, klosete, umivaonike, te sve ostale poslove koji u tu struku zasijecaju. Sve radnje izvodim najsolidnije u najkraćem roku uz najumjerenije ciiene. Tražite ponude.

Dobrijanova neprilika s autom

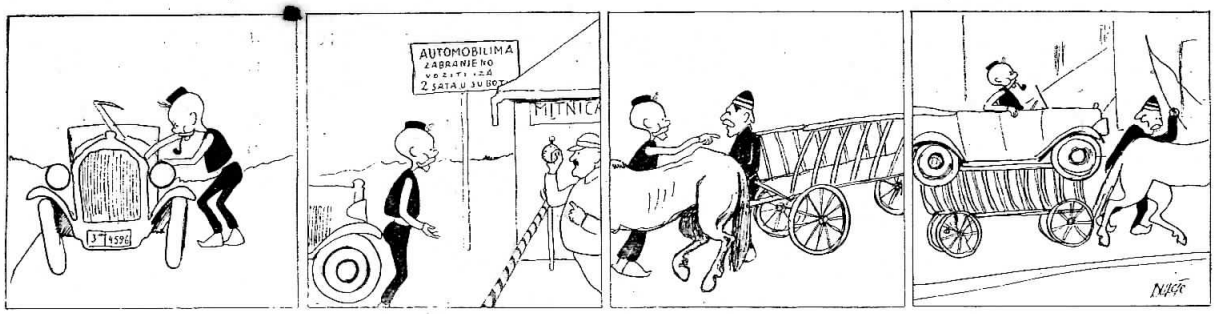

Dobrijan je imô
i defekt na putu,
pretrpio jade
i nevolju ljutu.

A kada je stigô
Zagrebu na vrata,
subota je bila —
prošla su dva sata...

Spopala je briga
Čiku Dobrijana.
Hoće l' natrag ići
il čekat dva dana?

Riješio se bome
i te teške brige:
ukrcô se s autom
na selske taljige...

RJEŠENJE NATJEČAJA „ČAROBNA ZVIJEZDA TRIJU KRALJEVA"

Natječaj, koji je pod gornjim naslovom objavljen u 1.—2. broju »Obitelji«, postigao je uspjeh, koji je i nas iznenadio. Skoro svaki drugi pretplatnik poslao je rješenje natječaja. Mnogi su poslali i po više rješenja, jer je i to moguće. Neki su zvijezdu narisali u više boja, tako da na prvi pogled bude očito, kako je rješenje točno. Bilo je pojedinaca, koji su o rješenju načinili toliko pisanih odnosa, koliko iznose tek vrlo velike jednadžbe. Svi su se nastojali što bolje preporučiti za nagrade. I zamislite, kako je bilo teško među tolikim brojem odijeliti točna rješenja od netočnih. A istom podijeliti nagrade! Tu je učinio ždrijeb svoju ulogu, ali tako, da su kod dijeljenja manjih nagrada uzeti u obzir i nekoji od onih, koji nisu poslali posve točno rješenje. Ne bi bilo pravedno, kad i oni ne bi dobili barem u t j e š n u n a g r a d u. Pogotovo, ako su savjesno udovoljili ostalim uvjetima. A koliko su se oko rješenja trudili!

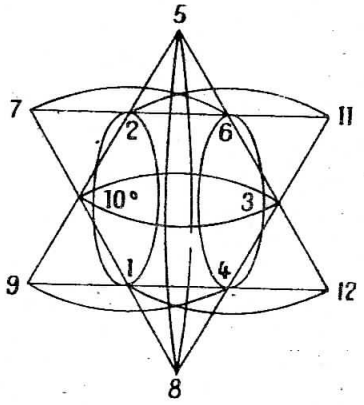

Naša s l i k a p o k a z u j e n a j t o č n i j e r j e š e n j e natječaja. Kod nje je naime rješenje tako te odgovara ne samo svim postavljenim uvjetima nego i v r h o v i s p o j e n i t r i m e l i p s a m a d a j u z b r o j 13. Osim toga z b r o j v r h o v a d v a j u t r o k u t a d a j e 26, kao i z b r o j v r h o v a d v a j u r o m b a. Mi nismo tražili rješenje još i tih uvjeta, jer bi ono bilo preteško.

SREĆA JE KOD ŽDRIJEBA POSLUŽILA OVE NAŠE VRIJEDNE RJEŠAVATELJE:

1. **100 romana dobila je** Mirica Lehner iz Sarajeva;

2. **Fotografski aparat** Ervin Medović iz Ljubljane; — 3. **Skije** M. Leporino iz S.; — 4.—6. **Pribori za crnu kavu, liker i čaj:** Evica March iz L., Ivan Mikuličić iz Zagreba, i Lj. Nemeth iz Z. — 7. **Društvena igra** L. Pernat iz F. — 8. **Dječja igra** Ulise Rebek iz T. — 9.—12. **Dječje igračke** M. Suknaić iz Splita, Lj. Filipec iz M., K. Kavić iz I. G. i S. Pribić iz G. — 13. **Toaletne potrepštine** Maca Filjan iz N. S. — 14.—24. **Po 10 romana** Marta Dokušec iz L., P. Lipak iz M., I. Kaurić iz Zagreba, L. Pervan in P., Lj. Schön iz N., M. Lupak iz B., I. Urlić iz S., S. Findrik iz R. i Š. Perojević iz K. — 25.—35. **Po 5 romana** Č. ss. Drag. Krvi iz Jajca, B. Klarić iz J., Š. Romanić iz K., F. Veseli iz K., S. Balić iz K., M. Pelješčević iz R., S. Radić iz K., M. Knuplesch iz S., T. Tudor iz S. i I. Bjelopak iz R. — 87.—300. **Po 2 romana** Š. Valjak iz K., Dr M. Bešlić iz N. G., A. Topić iz G., F. Rückert iz K., M. Veseličić iz K., F. Waldmann iz M., I. Mohaček i F. Faber iz Zagreba, M. Fosin iz L., H. Hesenek iz G., M. Mijić iz C., H. čitaonica u O., Dr M. Binički iz G., I. Knego iz B., E. Banderier iz P., M. Pečenjak iz H. K., S. Seličanec iz K., I. Držinić iz Č., M. Blažević iz C., S. Gjogić iz L., B. Kaučić iz P., P. Blažević iz D., M. Antolić iz P., D. Laboš iz M., A. Magdić iz S., R. Vladarski iz N. S., K. Legac iz S., D. Paulin iz V., V. Petrić iz Splita, H. Weber iz S., B. Tot iz V., E. Všetečka iz J., T. Čukac, V. Kereković, M. Badovinac, M. Poljan, Z. Crnčić, A. Maričić i I. Drapčinski iz Zagreba, I. Lipić iz M., Č. Poparić iz K., S. Ruben iz M. B., T. Mahan iz K., F. Batek iz I., L. Mažar iz C., F. Moler iz R. — 87—30. **Po 1 lijepu knjigu** M. M. Šimović iz Č., Don I. Ostoić iz Z., M. Hadrović iz S. I. Z., A. Vukšić iz S. T. Golubić iz S., V. Zec iz R., Z. Štefančić iz Sv. Iv. Zel., Danica Tončić iz P., M. Popović iz M., P. Tomašić iz M., M. Demšić iz L., G. Pušić iz H., D. Kraljić iz B., R. Milinović iz K., S. Ilić iz V., I. Medić iz K., S. Jugović iz J., M. Gruić iz S. K., F. Bajić iz G. V., I. Rubignoni iz T., V. Bekman iz G., Škola ss. mil. iz S., K. Grospić iz S. R., S. Aljinović iz K., Don A. Oštrić iz S., A. Bumber iz S., Don P. Vlasnović iz V. R., O. A. Bukić iz V. Blažević iz S., M. Bonefačić iz S. Brodar iz H. B., D. Zuber iz K., M. Pinterović iz V., M. Savec iz S. P., A. Troha iz Č., J. Bulić iz Splita, M. Grubić iz V., D. Kovač iz K., K. Ferenčić iz D., V. Sabljak iz K. D., N. Jerkunica iz K. S., K. Križaj iz Č., M. Kačečnik iz P., fra R. Radišić iz Š. B., M. Janković iz B., R. Tišli iz V. T., B. Čizmić iz K., M. Bradić iz Č., M. Krsnik iz Š., R. Kovačević iz B., M. Belčan iz Z., F. Čehulić iz Sarajeva, I. Gračan iz K., o. V. Rosandić iz P., A. Đukić iz K., M. Ivelja iz M., D. Kach iz S. P., M. Kaštelan iz D., M. Pintar iz J., fra D. Ćorić iz M., A. Ribić iz V., M. Frković iz L., M. Gamulin iz J., M. Đurić iz R., A. Ficac iz S., M. Kateković iz Č., A. Posavac iz K., K. Ilirjovati iz M., Lj. Poldrugač iz C., S. Seleš iz Đ., A. Dasović iz K., J. Hutina iz N. S., B. Kaloper iz V., A. Trbljanić iz O., A. Korade iz S. P., M. Barković iz Š., M. Pejčinović iz P., V. Tomerlin iz Đ., V. Liebel iz P. S., D. Ormuž iz K., D. Esert iz S. J., D. Golubić iz K., Dr M. Mitrović iz V., fra M. Milošević iz V., Z. Šimatić iz S., I. Ramljak iz Sarajeva, S. Župančić iz M., M. Varović iz O., F. Milošević iz V., L. Kučinić iz S., I. Vučemilović iz I., A. Hercigona, S. Puratić, Z. Šuvak, M. Petravić, E. Cividini, dr Malec, I. Curl, F. Majer, Lj. Perinić, S. Pavlin, D. Trmić, P. Rebuš, J. Skuhan, M. Segedi, Z. Živković i M. Bielen iz Zagreba. — 301. **Zlatno naliv pero** S. Žimek iz S. — 302. **Džepni sat** S. Zagorac iz M. — 303. **100 posjetnica.** — 304. **Uvez »Obitelji«** Stjepan Zacherl iz K. — 305. **Kutija pera** V. Periš iz K. — 306. **Albu[illegible] za fotografije** V. Lauš iz P. — 307.—327. **»Mala Mladost«** g. dana besplatno R. Tomić-Benković. Imena [illegible]h 19 kao i onih 672 **br. 328—1000,** [illegible] su nagrađeni s jednom knjigom, djetničkim slikama, ne možemo nažalost radi ograničena prostora donijeti, ali ćemo im nagrade poslati poštom.

Kri[illegible]aljka

Slo[illegible]o Bekić

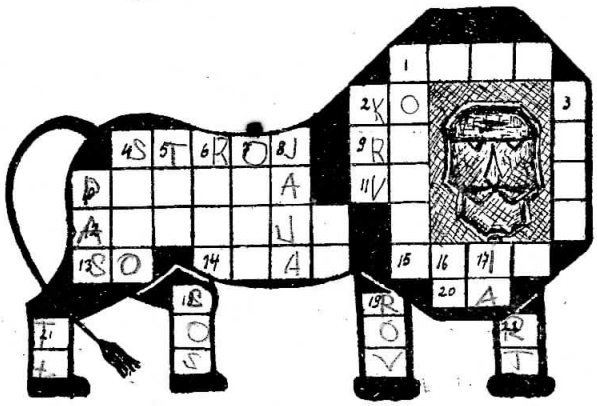

Okomito: 1. okajavanje, 2. teče žilama, 3. zimska živ. hrana, 4. glazb. pojam, sam, 5. broj, 6. krzno, 7. glinena boja (tud.), 8. nosi kokoš, 10. kućni čuvar, 16. kratica Zagrebačke ustanove za izložbe, 17. magareći glas, 18. zov parobroda za pomoć, 19. lovačka trublja, 21. kratica za riječ »tvrtka«, 22. zemljop. pojam, vrh.

Vodoravno: 1. dio vratiju, 2. upitna zamjenica, 4. mašina, 9. rimokatolik (kratica!), 10. obavijest, 11. dom. životinja, 12. redak (tud.), 13. začin, 14. oblik gl. orati, 15. sklonište za siromahe (tud.), 20. prijedlog.

Rješenje treba poslati do 10. ožujka. Među odgonetače podijelit će se 20 romana.

(Nagrade za bož. br. vidi str. 67).

Ilustrovani list „Obitelj" stoji 1·50 Din po broju. Pretplata na list zajedno s jednim romanom u knjizi stoji 30 Din na tri mjeseca, za inozemstvo dolara godišnje. Pretplata se plaća unaprijed. Rukopisi se ne vraćaju. „Obitelj" izdaje Konzorcij Kuća Dobre Štampe. Za izdavača i uredništvo odgovara Dr Josip Andrić, glavni urednik „Obitelji" Zagreb, Trenkova 1. Adresa uredništva i uprave „Obitelji": Zagreb. Trg Kralja Tomislava 21. Telefon 24-403. Ček. rač. pošt. šted. br. 33.536 „Obitelj" se tiska u Tiskari Narodnih Novina u Zagrebu.